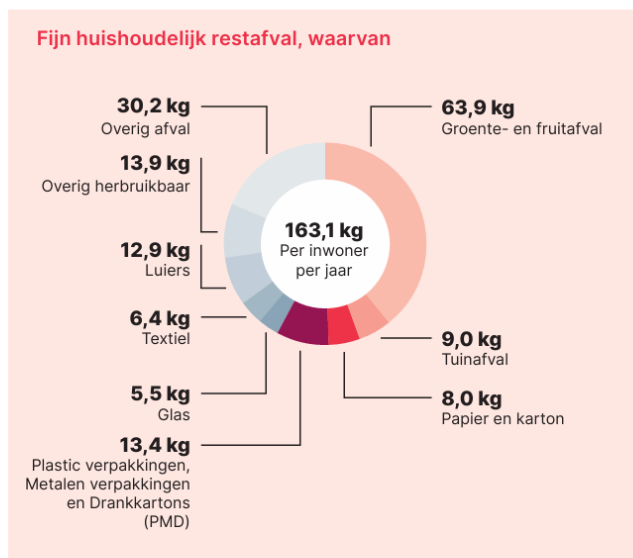
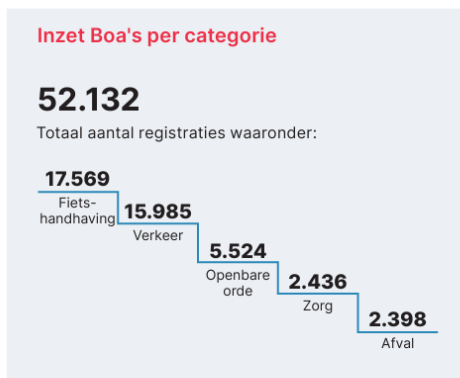
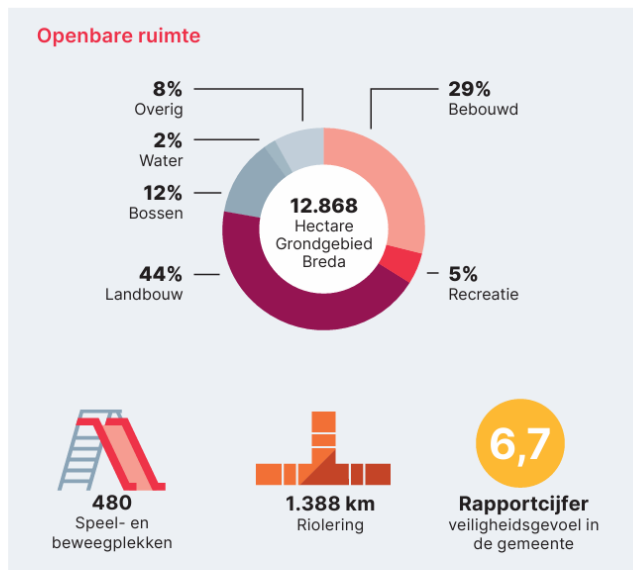

Basis op Orde in Breda

Programma 4

Basis op orde

Infographics t.b.v. jaarstukken 2025.
Meest recente realisatiecijfers. In de cijfers kunnen afrondingsverschillen voorkomen.
Een definitieoverzicht van de kengetallen is opgenomen in de bijlage.

TERUGBLIK OP ONZE AMBITIE

In 2025 stelden we de Veiligheidsvisie Breda 2030 vast. Daarmee zijn de 7 ambities omarmd waar we de komende jaren mee aan de slag gaan.

Mede door de inbreng van inwoners hebben we onze dienstverlening kunnen verbeteren en afstemmen op de actuele behoeften en verwachtingen.

De maatschappelijk vastgoedportefeuille droeg bij aan de beleidsdoelstellingen van de gemeente Breda. Het Rat Verlegh maakt geen onderdeel meer uit van de maatschappelijk vastgoedportefeuille. De nota vastgoed 2025 werd opgeleverd als onderdeel van het nieuwe beleidshuis vastgoed. De panden werden onderhouden conform de vastgestelde normen. Er werd gewerkt aan integrale huisvestingsplannen waarin de duurzaamheidsopgave wordt meegenomen.

We werkten hard aan het op orde brengen van de openbare ruimte. Met de erkenning van National Park City Breda, als stad in een park, hebben we dit echt verder vormgegeven.

Thema Veilig Breda

WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Veiligheidsvisie

Op 26 juni 2025 stelde de gemeenteraad de Veiligheidsvisie Breda 2030 vast. Daarmee zijn de 7 ambities omarmd waar we de komende jaren mee aan de slag gaan. We werken deze ambities uit in een uitvoeringsprogramma. Het college stelde op 3 maart 2026 het concept uitvoeringsprogramma vast. Aansluitend kreeg de gemeenteraad per brief de gelegenheid om wensen en bedenkingen met het college te delen over het conceptbesluit.

Informatie- en risicogestuurd werken

We werken informatie- en risicogestuurd om zo goed mogelijk in te kunnen grijpen en onze middelen efficiënt in te kunnen zetten. De facetten weerbaarheid, preventie, repressie en zorg komen hier nadrukkelijk in terug, waarbij per ambitie accenten verschillen.

Tien locaties met verhoogde aandacht

Op 10 juli informeerden we de gemeenteraad over de aanpak voor 10 locaties waar bewoners veel overlast ervaren. Voor deze plekken is extra toezicht en handhaving ingezet. De selectie is gemaakt op basis van meldingen die bij de gemeente zijn binnengekomen, incidenten die politie en boa's registreerden en de ervaring van wijkboa's en collega's van Openbare Orde en Veiligheid.

Sinds april 2025 werken we bovendien met 'BinnenBeter', ons nieuwe systeem voor meldingen uit de stad. Tussen april en oktober zijn er ruim 48.000 meldingen binnengekomen. Hiervan is 85% binnen de afgesproken tijd afgehandeld. Voor de meldingen die horen bij Toezicht Handhaving Openbare Ruimte en Fietshandhaving ligt dit zelfs op 92%.

Binnen Handhaving Afvalservice is 31% van de meldingen binnen de normtijd afgerond. Dit lagere percentage komt door langdurige uitval van beide milieuboa's in deze periode. Hierdoor werden de afhandelingstermijnen niet gehaald.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?

Informatie- en risicogestuurd werken

Via het Veiligheidsinformatieknooppunt (VIK) hebben we 25 gebieds- en fenomeenanalyses uitgevoerd, vaak in de vorm van dashboards. De bestaande dashboards zijn verbeterd en er zijn nieuwe ontwikkeld, samen met wijkboa's, stadsmariniers en collega's van de afdeling V&L. Daarnaast behandelden we ruim 500 informatieverzoeken en signalen, waaronder meldingen via Meld Misdaad Anoniem. Ook investeerden we in belangrijke randvoorwaarden, zoals het verbeteren van data, informatiebeveiliging en privacy.

Samenwerking

We vernieuwden en pasten verschillende samenwerkingen aan:

- een nieuwe samenwerkingsovereenkomst voor het Baronie Interventieteam (BIT)
- een nieuw Veiligheidsarrangement voor het VAST-gebied
- de start van RIEC Zeeland West-Brabant als opvolger van de Taskforce RIEC Zeeland West-Brabant.
- Het convenant Woonfraude is met 1 jaar verlengd.

Samen met onze interne en externe partners bereidden we ons voor op de jaarwisseling. Daarvoor stelden we een integrale aanpak op waarin we werken aan voorkomen, optreden en zorg.

Veilig wonen

Veilig woonklimaat

In januari hielden we tijdens het Bredaas BeRaad een burgersessie over de veiligheid en leefbaarheid op de Haagdijk. In maart volgde een werkbezoek en in april organiseerden we een veiligheidsschouw met ondernemers, bewoners en professionals uit de wijk. Om deze aanpak te ondersteunen, is de meterkastkaart vernieuwd. Meldingen worden nu beter gecategoriseerd, waardoor we een scherper beeld hebben van de aard van de overlast. We zetten daarnaast in op het verminderen van anonieme meldingen. Dat zorgt voor meer volledige en betrouwbare informatie.

Er deden verschillende veiligheidswandelingen. Daarbij zijn gesprekken gevoerd met bewoners over signalen van (on)veiligheid en wat zij samen met ondernemers, partners en de gemeente zelf kunnen bijdragen aan een veilige buurt.

In samenwerking met de brandweer hebben de ambassadeurs Brandveilig Leven ruim 20 woningchecks uitgevoerd. Ook zijn er meer dan 15 presentaties gehouden over brandveiligheid in en om de woning.

Digitale veiligheid

Het afgelopen jaar verzorgde onze cyberambassadeur 76 workshops en presentaties over digitale veiligheid. Daarnaast werkten we aan meerdere initiatieven:

- verdere professionalisering van de regionale werkgroep Cyberweerbaarheid, ondersteund door het lectoraat Cyberweerbare Organisaties (Avans)
- de start van de werkgroep Digitaal Burgerschap
- de opening van een informatiepunt digitale veiligheid in woonzorgcentrum Elisabeth

Doorontwikkeling Buurtpreventie

Tijdens de jaarlijkse ontbijtsessie van de stuurgroep Buurtpreventie lanceerden we de aanpak Weerbare Buurt.

Extra toezicht en handhaving

In samenwerking met de woningcorporaties Wonen Breburg, Laurentius en Alwel en met ondersteuning van de Basisregistratie Personen, zetten we in 2025 in op het aanpakken van woonfraude in de sociale huursector. Er zijn 138 zaken ingebracht. Hiervan zijn er 76 afgehandeld en worden de overige 62 in 2026 opgepakt. Daarnaast is extra toezicht en handhaving ingezet om misstanden in de verhuur van woonruimte tegen te gaan. De resultaten en verdere uitwerking zijn opgenomen in het jaarverslag Woonfraude 2025.

We zetten op verschillende plekken tijdelijk cameratoezicht in. Ook zijn de uitkijktijden uitgebreid. De verantwoording hiervan is gedeeld in een aparte raadsinformatiebrief.

Binnen de uitvoering van de Wet goed verhuurderschap heeft de toezichthouder, samen met de toezichthouders op ondermijning, huisbezoeken afgelegd bij woningen waar eerder misstanden zijn vastgesteld. Huurcontracten zijn gecontroleerd en er is een puntentelling uitgevoerd. Daarbij zijn diverse overtredingen geconstateerd. Samen met ondermijning wordt een rapportage opgesteld waarmee handhaving kan worden ingezet.

Samenwerking in het Zorg- en Veiligheidshuis

In juni is de Wet PARTA van kracht geworden. Op basis daarvan wordt het casusoverleg over radicalisering georganiseerd met politie, OM en gemeenten.

De versterkingsgelden die beschikbaar zijn gesteld, gebruikten we voor bijeenkomsten met een maatschappelijk betrokken klankbordgroep en voor een onderzoek van Avans naar online radicalisering onder jongeren. Daarnaast is er een meldroute ontwikkeld en zijn aandachtfunctionarissen voor radicalisering aangewezen.

Ook is de triage bij vermoedens van mensenhandel opgenomen in het werkproces van het Zorg- en Veiligheidshuis.

Veilig werken

We riepen met een communicatiecampagne inwoners op om criminaliteit op bedrijventerreinen te melden via Meld Misdaad Anoniem. Zo vergroten we de kans dat signalen snel bij de juiste partijen terechtkomen.

Preventie met Gezag organiseert regelmatig overleg met de winkeliers van winkelcentrum Moerwijk in de Hoge Vucht. Hierbij sluiten partners aan uit zowel het preventieve als het veiligheidsdomein. Samen kijken we hoe we overlast en crimineel gedrag door jongeren en jongvolwassenen rond het winkelcentrum kunnen aanpakken.

In 2025 zijn er 274 geweldsincidenten geregistreerd tegen medewerkers van overheidsdiensten en handhavers. Dat is het hoogste aantal sinds de registratie is gestart en betekent een stijging van 14% ten opzichte van vorig jaar. Medewerkers zijn gestimuleerd om aangifte te doen. Naar schatting gebeurde dat in ongeveer een kwart van de gevallen. Om hun veiligheid en weerbaarheid te vergroten, zijn 32 persoonlijke alarmeringsknoppen beschikbaar gesteld en zijn er 33 weerbaarheidstrainingen georganiseerd voor in totaal 191 deelnemers. Daarnaast is in 3 gevallen camerabewaking geplaatst bij medewerkers thuis en is er camerabewaking geïnstalleerd bij de interne fietsstallingen na eerdere incidenten.

Veilig opgroeien

Preventie met Gezag

In juli dienden we een nieuwe aanvraag in voor de middelen van Preventie met Gezag (PmG) voor de periode van 1 juni 2026 tot en met 31 december 2029. Het Ministerie van Justitie & Veiligheid keurde deze aanvraag in november formeel goed.

Het Schakelteam behandelde in 2025 een voortdurende stroom aan signalen en casussen. In totaal ging het om 110 jongeren. Door het grote aantal zaken hebben we twee extra regisseurs aangetrokken. Er is nu ook een directe verbinding tussen het Schakelteam en het Zorg- en Veiligheidshuis. Binnen het Schakelteam werken we samen met veel partners, zoals jeugdreclassering, de politie, jongerenwerk en Novadic-Kentron.

In 2025 zijn we onder meer gestart met de PmG-uitstappilot Rise Up. Hiermee ondersteunen we jongeren en jongvolwassenen die uit de criminaliteit willen stappen.

Daarnaast zijn op alle scholen in en rond de Hoge Vucht veiligheidsoverleggen georganiseerd op initiatief van PmG. Daarbij sloten partners uit zowel veiligheid als zorg aan.

Cyberweerbaarheid

Er is een VR-tool ontwikkeld die jongeren met een lichte verstandelijke beperking (LVB) helpt om situaties van digitale criminaliteit te herkennen en ermee om te gaan.

In het kader van de campagne #bredategengeweld is de campagne 'Ik wijk niet voor...' uitgevoerd. Deze richt zich op het laagdrempelig bereiken van jongeren en het beïnvloeden van sociale normen rondom geweld en hulp zoeken. Jongerenwerkers waren hierbij duidelijk zichtbaar, zowel online als in de wijk. Ze werden ingezet via video's, sociale media en fysieke uitingen. Door de jongerenwerkers persoonlijk te laten zien en direct te koppelen aan concreet hulpaanbod, maakten we het makkelijker voor jongeren om ondersteuning te zoeken wanneer ze in de knel komen of risico's lopen.

Veilig uitgaan

Aanpak Straatintimidatie en veiligheid van vrouwen

In november stelden we het actieplan straatintimidatie vast. Dit plan bestaat uit vier pijlers, namelijk het perspectief van de dader, het slachtoffer, de omstander en de maatschappij.

Als onderdeel van een pilot zijn 5 boa's opgeleid om te mogen handhaven op seksuele straatintimidatie.

Tijdens carnaval 2025 werkten we samen met de gemeenten Tilburg, 's-Hertogenbosch en Eindhoven aan een gezamenlijke actie om straatintimidatie tegen te gaan.

NAC Breda

In september zijn we samen met de politie, het OM en NAC gestart met een pilot voor een preventieve persoonsgerichte aanpak (PGA-Voetbal). Deze richt zich op jongeren die zich misdragen tijdens wedstrijden en de openbare orde verstoren.

Daarnaast legden we een voorstel tot wijziging van de APV aan de gemeenteraad voor. De gemeenteraad stelde dit vast op 18 december en de wijziging is op 31 december gepubliceerd. Hiermee wordt een vergunningplicht voor BVO NAC ingevoerd vanaf het voetbalseizoen 2026-2027.

Convenant veilig uitgaan

We zetten de activiteiten uit het actieplan voort, zoals Happy Ouders en de horecatraining. Ook bereidden we de eindevaluatie van het convenant Veilig Uitgaan voor, zodat deze in 2026 kan plaatsvinden.

Evenementen

Met de komst van 2 nieuwe projectleiders investeerden we in het versterken van het evenementenproces en de samenwerking met partners. We hebben inmiddels een goed beeld van de knelpunten in het proces. Tegelijkertijd is het nog niet gelukt om alle gewenste verbeteringen door te voeren. Het evenementenproces blijft complex en omvangrijk. De ambitie blijft onverminderd groot en we werken stap voor stap verder aan verbeteringen.

Veiligheid en criminele verdienmodellen

Controles

Onze gemeentelijke toezichthouders voerden dit jaar verschillende controles uit. Daarnaast zijn er 111 Bibob-onderzoeken gedaan.

Samenwerking

We hebben de samenwerkingsovereenkomst vernieuwd waarmee we samen met onze buurgemeenten optrekken binnen het Baronie Interventieteam (BIT).

Ook ging begin dit jaar RIEC Zeeland West-Brabant van start. Deze organisatie volgt de Taskforce RIEC Zeeland Brabant op en ondersteunt ons bij een effectieve aanpak van de ondermijnende effecten van georganiseerde criminaliteit.

Veiligheid bij rampen en crises

Veiligheid

De gemeente Breda draagt financieel en inhoudelijk bij aan de veiligheidsregio Midden- en West-Brabant. We werken samen in verschillende werkgroepen en projecten die bijdragen aan een veilige en voorbereide regio.

In 2025 hielden we onze crisisorganisatie op niveau. Crisisfunctionarissen volgden opleidingen en trainingen om goed voorbereid te blijven op incidenten en noodsituaties.

In opdracht van de gebiedscommissie natuurbranden Mastbos startten we met het aanpassen van onze APV en met het versterken van de publiekscommunicatie over natuurbrandrisico's.

Weerbaarheid

Vanuit de rijksoverheid is een publiekscampagne gestart om de weerbaarheid van inwoners te vergroten. Hierbij hoort ook het informatieboekje 'Bereid je voor op een noodsituatie'.

In december gaven we in het Rat Verleghstadion uitleg over dit informatieboekje en het bijbehorende noodpakket.

Daarnaast organiseerden we 5 'Klaar voor Morgen-bijeenkomsten' voor Bredanaars. Tijdens deze bijeenkomsten gaven experts praktische tips over brandveiligheid, cyberveiligheid en het voorbereiden op noodsituaties.

Tijdens de jaarlijkse ontbijtsessie voor de voorzitters van Buurtpreventieteams besteedden we aandacht aan het informatieboekje en het noodpakket. Daarbij hebben we de teams uitgenodigd om na te denken over hun mogelijke rol in het versterken van een weerbare buurt.

Veiligheid en Zorg

Kwetsbaren

Voor de regionale aanpak van mensenhandel is een nieuwe ketenregisseur aangetrokken. Tijdens de Week tegen Mensenhandel zijn er bewustwordingsactiviteiten en trainingen georganiseerd voor professionals. Daarnaast is er een meldroute opgesteld en is er een netwerk van aandachtfunctionarissen ingericht binnen gemeenten en bij ketenpartners, zodat signalen van mensenhandel beter kunnen worden herkend en opgepakt.

Er zijn verschillende BIT-acties uitgevoerd met extra aandacht voor mogelijke signalen van mensenhandel. Ook hebben we meerdere controles gehouden die zich specifiek richtten op het tegengaan van illegale prostitutie.

VAST aanpak

Op 17 december bevestigden we de samenwerking binnen het VAST-gebied opnieuw. Dit deden we samen met NS, ProRail, Arriva, de politie, het Openbaar Ministerie en Stichting Maatschappelijke Opvang Breda (SMO Breda). Er is een nieuwe overeenkomst gesloten, inclusief vernieuwde werkafspraken en een aangepaste samenwerkingsstructuur.

Horeca

Binnen het horecadomein droegen we bij aan een veilig uitgaansklimaat door horecaverunningen op tijd én met goede kwaliteit te verstrekken. Het gaat daarbij onder meer om vergunningen vanuit de Alcoholwet en om exploitatievergunningen. Daarnaast werkten we verder aan het verbeteren van onze dienstverlening. We optimaliseerden het proces rondom vergunningverlening en de manier waarop we informatie aanbieden verder, zodat ondernemers sneller en duidelijker geholpen worden.

Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging

In 2024 kwamen er vrijwel geen bouwmeldingen binnen onder de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb). In 2025 nam het aantal meldingen toe, maar we zien dat de uitvoering van de Wkb nog niet overal soepel verloopt. Meldingen zijn regelmatig onvolledig, er wordt soms anders gebouwd dan is gemeld en in sommige gevallen worden meldingen helemaal niet aangeleverd. Dit risico sluit aan bij het beeld uit het Beleidskader VTH Breda en wordt ook landelijk herkend.

Daarom blijven we inzetten op risicogerichte controles en op goed overleg met kwaliteitsborgers en andere ketenpartners. Zo werken we samen aan betere meldingen en aan een betrouwbare borging van bouwkwiteit en veiligheid.

Fiscale handhaving

De gemeente Breda loopt tegen rechtsongelijkheid en inkomstenderving aan bij voertuigen met buitenlandse kentekens, omdat er voor deze voertuigen vaak geen kentekenhoudergegevens beschikbaar zijn. Om dit probleem in de toekomst te voorkomen, onderzoeken we de mogelijkheid om een wielklem te gebruiken. Met deze maatregel kunnen we niet alleen eerlijker handhaven, maar ook de opbrengsten uit de parkeerbelasting verhogen.

INDICATOREN

Programma 4

Deze jaarrekening bevat een set beleidsindicatoren. Daarmee geven we, naast de textuele en de financiële verantwoording, een beeld van de ontwikkelingen binnen de diverse beleidsthema's. We actualiseren deze set elk jaar. Er zijn 107 Bredase indicatoren en 34 landelijk verplichte indicatoren. Een deel hiervan (21 van de 34) is ook opgenomen in de Bredase set indicatoren, maar niet allemaal. Voor diverse thema's is een betere Bredase indicator beschikbaar om op te sturen dan de landelijk verplichte (relatieve) indicator. Elke Bredase indicator staat bij het thema waar deze indicator betrekking op heeft.

Dit programma bevat 27 beleidsindicatoren, waarvan 6 landelijk verplicht. Alle beleidsindicatoren in deze jaarrekening zijn voor het laatst geactualiseerd in februari 2026.

Thema-indicatoren

Indicator: Veiligheid in buurt

Omschrijving: Gemiddeld rapportcijfer dat Bredanaars geven aan de veiligheid in eigen buurt

Bron: Gemeente Breda, Buurtenquête

Meeteenheid: Score tussen 1 en 10

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
	6,8		6,8	6,7

Toelichting: De streefwaarde is niet behaald doordat het rapportcijfer met 0,1 is gedaald. Dit is een kleine daling. Dat betekent dat het rapportcijfer nog steeds stabiel is.

Indicator: Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)

Omschrijving: Aantal vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte per 1.000 inwoners

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl BBV

Meeteenheid: Aantal per 1.000 inwoners

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
7,15	7,16	7,42	6,9	8,42

Toelichting: Het aantal vernielingen is toegenomen ten opzichte van 2023 en 2024 en ligt boven het gemiddelde van de G40 (6,9).

Indicator: Gewelddsmisdrijven

Omschrijving: Aantal gewelds- en seksuele misdrijven per 1.000 inwoners

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl BBV

Meeteenheid: Aantal per 1.000 inwoners

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
7,15	7,16	7,42	5,2	8,42

Toelichting: Het aantal gewelddsmisdrijven is wat toegenomen ten opzichte van 2023 en 2024 en ligt boven het gemiddelde van de G40 (5,3).

Indicator: Diefstallen uit woning

Omschrijving: Aantal diefstallen uit woning per 1.000 inwoners

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl BBV

Thema-indicatoren

Meeteenheid: Aantal per 1.000 inwoners

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
1,46	1,37	1,57	1,2	1,59

Toelichting: Het aantal woninginbraken is stabiel ten opzichte van 2024 en licht toegenomen ten opzichte van 2023. Deze indicator ligt iets boven het gemiddelde van de G40 (1,3).

Indicator: Winkeldiefstallen

Omschrijving: Aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl BBV

Meeteenheid: Aantal per 1.000 inwoners

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
3,09	2,74	2,34	2,5	2,83

Toelichting: Het aantal winkeldiefstallen is wat toegenomen ten opzichte van 2024 en stabiel ten opzichte van 2023. Deze indicator scoort vergelijkbaar met het gemiddelde van de G40 (2,9).

Indicator: Verwijzingen Halt

Omschrijving: Aantal Halt-verwijzingen per 1.000 inwoners van 12 - 17 jaar

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl BBV

Meeteenheid: Aantal per 1.000 jongeren

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
11,47	9,06	12,72		13,45

Toelichting: Voor deze indicator is geen streefwaarde bepaald. Dit is een landelijk verplichte indicator. De gemeente volgt de ontwikkelingen, maar bepaalt hierop geen streefwaarde.

Indicator: Veiligheidsgevoel

Omschrijving: Aandeel Bredanaars wat zich soms of vaak onveilig voelt

Bron: Gemeente Breda, Buurtenquête

Meeteenheid: 0

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
				25

Toelichting: Dit is een nieuwe indicator vanaf begroting 2026. Daardoor is er nog geen streefwaarde bepaald. In 2023 was de realisatie waarde 21% en daarmee zien wij dus een toename van het percentage inwoners dat zich wel eens onveilig voelt.

Indicator: Tijdige toetsing aanvragen/verzoeken Omgevingswet

Omschrijving: % Ingediende aanvragen/verzoeken in het kader van de Omgevingswet dat tijdig wordt getoetst (o.a. omgevingsvergunning, verzoeken tot handhaving etc.)

Bron: Gemeente, team Leefomgeving

Meeteenheid: %

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
				94

Toelichting: De streefwaarde voor het op tijd afhandelen van aanvragen is 95%. Voor vergunningaanvragen verwachten we in 2025 een percentage van 94%.

De kleine afwijking komt doordat sommige plannen ingewikkeld zijn en door meerdere afdelingen moeten worden bekeken. Onder de Omgevingswet is de beslistermijn niet meer doorslaggevend. We proberen nog steeds op tijd te beslissen, maar soms nemen we bewust extra tijd om een goed en zorgvuldig besluit te kunnen nemen.

Bij de juridische handhaving zijn zaken ingewikkelder geworden en is het aantal meldingen gestegen, terwijl de beschikbare capaciteit hetzelfde bleef. Dit leidde tot meer ingebrekestellingen, meer zaken bij de rechtbank en een verminderde dienstverlening.

Indicator: Doorlooptijd van aanvragen

Omschrijving: De gemiddelde tijd die nodig is om een vergunningaanvraag te verwerken binnen het evenementenproces

Bron: Gemeente, team Leefomgeving

Meeteenheid: Weken

Thema-indicatoren				
Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025

Toelichting: Helaas hebben we voor indicator 2604 niet de juiste data om de realisatiewaarde voor 2025 in te voeren. Dit kan pas vanaf volgend jaar.

Thema Dienstverlening

WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Veel inwoners regelden in 2025 eenvoudig hun zaken bij de gemeente. Om de dienstverlening te verbeteren, zijn diverse processen gedigitaliseerd en verbeterd. De gemeente werkt continu aan duidelijke en eenvoudige communicatie, zodat inwoners snel begrijpen waar ze aan toe zijn. Inwoners waarderen de dienstverlening met een 7,0 en dat komt ongeveer overeen met de streefwaarde van 6,9.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?

(Digitale) dienstverlening

- Steeds meer mensen regelen hun zaken digitaal. Het aantal digitale diensten is verder gestegen en het aantal telefonische contacten bleef gelijk. In totaal verwerkte het klantcontactcentrum (KCC) 161.000 telefoongesprekken. Het KCC nam 79% van de telefoontjes binnen 30 seconden op met een gemiddelde wachttijd van 26 seconden. 96% van de bellers kreeg een medewerker aan de lijn en hing dus niet tussentijds op. E-mails worden door het KCC binnen 2 dagen afgehandeld, maar meestal al dezelfde of de volgende dag. 73% van de klantcontacten is zelfstandig/direct afgehandeld. Als het KCC een terugbelverzoek of mail doorstuurde naar de vakinhoudelijke afdeling, werd 73% daarvan binnen 2 werkdagen afgehandeld.
- We werkten aan technische en privacy-gerelateerde verbeteringen om de 'Mijn Omgeving' op breda.nl verder uit te breiden. Daarnaast is 'mijnbuurtinbreda.nl' gelanceerd, zodat inwoners en ondernemers beter worden geïnformeerd over projecten, werkzaamheden en evenementen in de stad en in hun eigen buurt. Deze omgeving is onderdeel van breda.nl en versterkt het online landschap van de gemeente. Voor ondernemers is in 2025 de vernieuwde website bredabusiness.nl geïntroduceerd.
- De Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk Verkeer (Wmebv) is volledig geïmplementeerd, waardoor de gemeente voldoet aan alle nieuwe wettelijke eisen voor digitale communicatie met inwoners en bedrijven. Met de inzet van procesadviseurs zijn diverse processen verbeterd en geoptimaliseerd. Er is een basiswerkwijze ontwikkeld voor het inrichten en verbeteren van processen.
- Het vereenvoudigen van teksten op websites, in brieven, mails, beschikkingen en BredaBerichten is verder doorgezet, in afstemming met onder andere het taalpanel.
- In 2025 is het systeem voor meldingen in de openbare ruimte aanbesteed. De uitkomst wordt in 2026 bekend en vervolgens geïmplementeerd. Hierbij zetten we nadrukkelijk in op een optimale gebruikerservaring voor de melder.

Reisdocumenten en registratie

- In 2025 zijn er 36.699 reisdocumenten verstrekt aan Bredanaars. De dienstverlening was goed afgestemd op de vraag, waardoor wachttijden ook in drukke perioden beperkt bleven. Ook werden 3.544 geboorteangiftes verwerkt en vonden 786 huwelijken of partnerregistraties plaats.
- Er werden 11.220 reisdocumenten verstrekt aan Nederlanders die in het buitenland wonen, iets meer dan de 10.000 aanvragen die met het Rijk waren overeengekomen. Van de 14 grensgemeenten die deze taak uitvoeren, handelde Breda het hoogste aantal aanvragen af.
- Het WorkinNL-punt West-Brabant (voorheen Brabants Migratie- en Informatiepunt) is vast onderdeel van de dienstverlening geworden. In 2025 zijn 988 vragen afgehandeld.
- De gemeente registreerde 25.369 mensen die tijdelijk in Nederland verblijven (Registratie Niet-Ingezetenen, RNI). Dit betreft een taak die de gemeente Breda samen met een aantal andere RNI-gemeenten vervult voor heel Nederland.

Verkiezingen

Op 29 oktober vonden vervroegde Tweede Kamerverkiezingen plaats vanwege de val van het kabinet op 3 juni 2025. De verkiezingen zijn goed voorbereid en mede dankzij de inzet van ruim 1.000 vrijwilligers in goede orde verlopen.

INDICATOREN

Thema-indicatoren

Indicator: Tevredenheid inwoners

Omschrijving: Algemene waardering (rapportcijfer) dat inwoners geven aan de dienstverlening van de gemeente

Bron: Gemeente Breda, stadsenquête

Meeteenheid: Score tussen 1 en 10

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
7	7	6,9	6,8	7

Toelichting: De streefwaarde is behaald.

Indicator: Waardering uitvoering Wet WOZ

Omschrijving: Oordeel Waarderingskamer over uitvoering Wet WOZ (woningen en niet woningen samen), uitgedrukt in aantal sterren (maximaal 5)

Bron: WOZ-registratie

Meeteenheid: Aantal sterren (maximaal 5)

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
4	4	5	3	5

Toelichting: Uit nieuw onderzoek van de Waarderingskamer blijkt dat de gemeente Breda/Belastingsamenwerking West-Brabant (BWB) gedurende meerdere jaren het oordeel 'goed' krijgt voor de WOZ-uitvoering. De beoordeling blijft 5 sterren.

Indicator: Gegronde bezwaarschriften sociaal domein

Omschrijving: % Gegronde bezwaarschriften sociaal domein

Bron: Gemeente Breda, Suite voor het Sociaal Domein

Meeteenheid: %

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
15,2	13,25	10	15	16

Toelichting: De streefwaarde is dit jaar niet gehaald door een aantal bijzondere omstandigheden. Zo hebben we een beroepszaak verloren, waarbij meerdere bezwaarschriften over hetzelfde onderwerp waren ingediend. Deze bezwaren zijn allemaal gegrond verklaard.

Thema-indicatoren

Ook was er een situatie waarbij voor een andere aanbieder is gekozen, maar achteraf bleek dat het selectieproces niet volledig zorgvuldig was verlopen. Daardoor moesten ook deze bezwaarschriften gegrond worden verklaard. Beide situaties hebben veel invloed gehad op het totaalbeeld en daarmee op het niet behalen van de streefwaarde. Tegelijkertijd leveren deze ervaringen waardevolle inzichten op. Met deze lessen kunnen we onze processen verder verbeteren, zodat we toekomstige procedures nog zorgvuldiger, transparanter en consistentier kunnen uitvoeren.

Thema Beheer van de openbare ruimte

WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Beheer openbare ruimte

Afgelopen jaar werkten we aan het op peil houden van onze belangrijkste bezittingen in de openbare ruimte, zoals wegen, verlichting, groen en water. Hiervoor is de aanpak Openbare Ruimte op Orde (OroO) opgezet. Met deze aanpak werken we gestructureerd en planmatig aan inspecties en het onderhoud dat daaruit volgt.

Het tweede deel van de gemeentelijke plannen voor de kapitaalgoederen is opgesteld. Deze zijn gemaakt voor openbare verlichting, stedelijk groen en waterwegen en -voorzieningen. Ook het gemeentelijk plan stedelijk water en riolering (GPSWR 2025-2029) is vernieuwd.

Samen met veel betrokkenen stelden we de visie openbare ruimte op. Deze visie geeft richting aan hoe wijken en dorpen zich de komende jaren ontwikkelen. De visie vormt daarmee een stevig fundament voor toekomstig beleid en uitvoering. Voorbeelden hiervan zijn het handboek openbare ruimte en de systematiek voor areaaluitbreiding (hoe we omgaan met uitbreiding van de openbare ruimte). Hier is een start mee gemaakt in 2025.

Daarnaast werkten we aan het actualiseren van de bomenkaart, het boombeleid en de regels in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV). De uitwerking van de Europese Natuurherstelverordening naar landelijk en stedelijk niveau zorgde hierbij voor vertraging.

De openbare ruimte bestaat uit meer dan alleen kapitaalgoederen. Ook voor andere onderdelen werkten we aan het actualiseren van beheerafspraken en onderhoudsaanpakken. Dit deden we onder andere voor het schoonmaken en schoonhouden van de openbare ruimte, vastgelegd in het gemeentelijk plan schoon. Vanuit de opgenomen taakstelling op versobering realiseerden we besparingen in het beheer en onderhoud van de openbare ruimte.

Van afval naar grondstof (VANG) en circulaire samenleving

We actualiseerden ons uitvoeringsprogramma afval waarmee we ons nog meer richten op wat we in Breda samen kunnen doen aan het verminderen van afvalstromen en beter scheiden. Landelijk is na jaren van daling de hoeveelheid huishoudelijk afval toegenomen volgens het CBS. Ook in Breda is deze trend zichtbaar en is de hoeveelheid huishoudelijk afval niet afgenomen in 2025. Ook de hoeveelheid huishoudelijk restafval per inwoner is niet gedaald, maar juist gestegen. Waarom dit zo is, is minder makkelijk te verklaren. Ook het CBS heeft geen verklaring. Mogelijk dat inwoners meer hebben gekocht en of vervangen. In Breda zien we wel een verlaging van de hoeveelheid grof huishoudelijk afval per inwoner. Om de circulaire beweging kracht bij te zetten, stelden we het Inspiratiedocument 'Breda, een circulaire stad in 2050' op.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?

Beheer en onderhoud

Stutten van de kapitaalgoederen

Alle gemeentelijke plannen die horen bij de kapitaalgoederen zijn geactualiseerd of nieuw opgesteld. Deze plannen helpen ons om beter inzicht te krijgen in inspecties, data en onderhoud. Zo werken we toe naar het voorlopig vastgestelde onderhoudsniveau C.

We maakten een flinke inhaalslag in de inspecties, vooral bij bomen en civieltechnische kunstwerken. Met de aanpak Openbare Ruimte op Orde werken we met een meerjarenplanning in 3 stappen aan extra onderhoud. Zo groeien we stap voor stap naar het afgesproken onderhoudsniveau.

Het op orde brengen van data en informatie blijft uitdagend. Het is lastig om systemen en werkwijzen te vinden die voor alle kapitaalgoederen goed werken.

Hieronder lichten we per onderdeel toe wat we het afgelopen jaar deden.

Wegverhardingen

We werken gestaag verder aan het wegwerken van eerder vastgesteld achterstallig onderhoud. We liggen op schema om dit in 2027 volledig op te lossen.

Bij stoepen en wegen bestaande uit elementverhardingen, tegels en klinkers, zijn we aan de slag gegaan met het vlakleggen ('strijkijzeren'). Daarbij is deels bestaande bestrating hergebruikt en waar nodig vernieuwd. In het buitengebied zijn asfaltwegen aangepakt. In de Haagse Beemden werkten we met het boomwortelprotocol aan het verminderen van overlast door boomwortels.

In 2025 voerden we onder andere deze projecten uit:

- onderhoud aan de Baliëndijk, Pennendijk en Nieuwe Kadijk
- het vlakleggen van stoepen en woonstraten op diverse plekken

De reconstructie van de Generaal Maczekstraat is doorgeschoven naar 2026. De afstemming met nutsbedrijven nam meer tijd in beslag. Ook het groot onderhoud aan de Claudius Prinsenlaan en de Wilhelminasingel is vertraagd door bereikbaarheid en samenhang met andere werkzaamheden.

Civieltechnische kunstwerken

Voor de inspecties van grote verkeerskundige kunstwerken is via een Europese aanbesteding een gespecialiseerde partij geselecteerd. Een deel van de inspecties en constructieve toetsingen is uitgevoerd. De bijbehorende onderhoudswerkzaamheden staan gepland voor 2026 en 2027.

In het gemeentelijk plan is de basis voor een vervangingsstrategie vastgelegd. De volgende objecten zijn vervangen of versterkt:

- de Baronieduiker
- de insteekhaven Krouwelaarshaven
- de Bossche Brug en Irenebrug
- de historische muur bij het stadserf
- onderhoud aan de Oranjeboombrug, inclusief een ecologische passage

De volgende projecten zijn doorgeschoven naar 2026 en 2027:

- vervanging of renovatie van de kademuur Nieuwe Prinsenkade
- vervanging van houten voetgangersbruggen in het buitengebied
- renovatie van de Willemsbrug (engineering is al uitgevoerd)

Bomen

We hebben vaart gemaakt met de inspecties van het bomenbestand. Ongeveer 65% van de bomen is gecontroleerd met extra aandacht voor populieren. Ook maakten we een grote inhaalslag in het onderhoud.

Uit veiligheidsoverwegingen zijn 1.323 bomen verwijderd. De herplant hiervan is opgenomen in de planning. Samen met het team wegverhardingen is het boomwortelprotocol toegepast.

Daarnaast werkten we aan de actualisatie van het boomebeleid, de APV-regels en de bomenkaart. Deze zijn nog niet afgerond. De Europese Natuurherstelverordening en beperkte capaciteit vragen extra aandacht. Deze verordening heeft invloed op beheer, onderhoud en stedelijke ontwikkeling.

Door de focus op inspecties en onderhoud zijn enkele projecten vertraagd, zoals Peerdsbroek en de Laanzichtweg. De aanbesteding voor Schippersdonk is afgerond en de uitvoering staat gepland.

In het Chassépark zijn zieke kastanjabomen vervangen door klimaatbestendige soorten. Dit maakt deel uit van het bredere programma Groene straten en pleinen.

Openbare verlichting

We maakten een inhaalslag in de inspecties met focus op oude armaturen die storingsgevoelig zijn. Ook zijn 700 lichtmasten geïnspecteerd en vervangen.

Afgelopen jaar ontvingen we bijna 4.100 storingsmeldingen. Van 2.500 armaturen is vastgesteld dat ze extra storingsgevoelig zijn. De vervanging hiervan is versneld. In 2025 zijn 500 armaturen vervangen, de rest volgt komend jaar.

Samen met Enexis maakten we afspraken om netwerkstoringen sneller op te lossen. Daarnaast is de overstap naar LED-verlichting doorgezet. In totaal zijn circa 5.200 armaturen vervangen, onder andere in Bavel, Ulvenhout en Teteringen.

Ongeveer 65% van de openbare verlichting is nu LED. Het gemeentelijk beheerplan is opgesteld en aan de gemeenteraad aangeboden. Een onderzoek naar energiebesparing door dimmen loopt nog met aandacht voor veiligheid en beleving.

Stedelijk groen

In 2025 stelden we het nieuwe gemeentelijk plan voor stedelijk groen op. Dit is het eerste plan waarin ook doelen en kaders zijn vastgelegd. Het volledige areaal is geïnspecteerd. De uitwerking naar onderhoud en uitvoering volgt.

Uitgevoerde projecten:

- vervanging van beplanting in Heusdenhout door meer biodiverse soorten
- voorbereiding van vervanging in het Sportpark
- noodzakelijke vervanging van beplanting in wijken en dorpen

Waterwegen en -voorzieningen

Met Brabant Water is een samenwerkingsovereenkomst gesloten voor het onderhoud van brandkranen. Vanaf 2025 worden deze cyclisch geïnspecteerd en onderhouden. In 2025 zijn circa 3.000 brandkranen gecontroleerd.

Ook andere inspecties en onderhoudswerkzaamheden zijn uitgevoerd met focus op wettelijke taken. Door capaciteitsgebrek is de inhaalslag voor waterlopen, duikers en beschoeiingen nog niet gestart.

Het beheer van wadi's en infiltratievoorzieningen is structureel opgepakt. Daarnaast is onderzoek gedaan naar de kwaliteit van oppervlaktewater en zijn afspraken over baggerwerk aangescherpt.

Ook zijn er voorbereidingen getroffen voor de aanleg van vooroevers samen met Waterschap Brabantse Delta. Onderzoeken naar microverontreinigingen en recreatiedruk op singels zijn uitgesteld.

Riolering

We stelden het gemeentelijk plan stedelijk water en riolering 2025–2029 vast. Dit plan geeft richting aan het werk in de komende jaren.

We inspecteerden circa 100 kilometer riool en reinigden alle hemelwaterkolken. Ook voerden we klein onderhoud uit. Daarnaast werkten we aan bewustwording rondom water en klimaat. Zo deden 500 kinderen mee aan de Kids Klimaat Experience.

In 2025 werkten we onder andere aan:

- Ruitersboslaan fase 2
- Peperbos Prinsenbeek en omliggende straten
- voorbereidingen voor klimaatadaptieve projecten, zoals het Nolensplein, Chasséplein en Jack van Gilsplein

Verschillende locaties zijn vergroend, waaronder de Lovensdijkstraat, het Zandbergplein, het Brabantpark en de Calandstraat in de Hoge Vucht.

Versobering

We voerden versoberingen door. Zo vervangen we afvalbakken en bankjes niet standaard meer.

Gazons zijn omgevormd naar bloemrijke bermen, maar leverde niet de besparing op zoals verwacht. Bij openbare verlichting sturen we op energiekosten, maar houden we rekening met veiligheid en beleving.

Op bijzondere plekken, zoals het Begijnhof en de Merckxtuin, is gekeken hoe onderhoud efficiënter kan zonder dat de uitstraling achteruitgaat.

We communiceren gericht over klimaatadaptatie. Bewoners zijn zich in het algemeen bewust van de noodzaak, maar voelen zich nog te weinig geroepen voor inzet op eigen terrein en zijn nog te weinig bekend met de daarvoor beschikbare middelen. Initiatieven, zoals het NK Tegelwippen, richtten we daarom meer op de inzet van particulieren.

Vernieuwen

Het programma Groene straten en pleinen komt op gang. Projecten zijn steeds beter met elkaar verbonden, zoals bij het Nolensplein.

Vanuit het programma Stad in een Park werd afgelopen jaar de titel National Park City aan Breda toegekend. De eerste Goeie Stoepkes-route in Princenhage is gerealiseerd en helpt bewoners met een fysieke beperking zich beter te verplaatsen.

Met de Jantje Betonprijs kregen we waardering voor speelplekken en andere speelmogelijkheden in de stad. We werkten aan het opstellen van het gemeentelijk plan schoon. Hierin is de samenwerking met bewoners en partners overzichtelijk samengebracht, inclusief de inzet van SUP-gelden tegen zwerfvuil. Dit plan is inmiddels aan de gemeenteraad aangeboden.

Afvalservice

De wettelijke zorgplicht wordt ingevuld met de reguliere inzameling van huishoudelijk afval bij de inwoners aan huis en in de wijk. Dit gaat om de inzameling van papier en karton, groente, fruit, tuinafval en etensresten, plastic verpakkingen, blik en drinkpakken, textiel, glas, restafval, grofvuil, herbruikbare goederen en de milieustations.

Voor de extra aandacht voor afvalscheiding, afvalpreventie en circulariteit voerden we diverse acties uit. Onder andere de open dag, zero waste festival, afvalcoaches in de wijk, compostactie, klimaatfestival, aanrechtbakjes, eenduidige bestickering in inpandige afvalruimtes, free fashion store met #stofotnadenken. Continue is er aandacht voor communicatie via de website, afvalwijzer, sociale media, mupi's, rode kaarten en advertenties in Breda Vandaag.

INDICATOREN

Thema-indicatoren

Indicator: Tevredenheid openbare ruimte

Omschrijving: Percentage Bredanaars dat tevreden is over de bruikbaarheid van de openbare ruimte

Bron: Gemeente Breda, stadsenquête

Meeteenheid: %

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
71	65	65	80	68

Toelichting: We zien dat het percentage na een terugval de afgelopen jaren stabiel blijft en iets stijgt. Dit komt waarschijnlijk doordat we achterstallig onderhoud hebben ingehaald. Ook spelen projecten in de openbare ruimte mee, waarbij extra aandacht is voor groen, ontmoeten en bewegen.

Indicator: Schoon, heel en veilig

Omschrijving: Percentage Bredanaars dat de openbare ruimte als schoon, heel en veilig ervaart

Bron: Gemeente Breda, stadsenquête

Meeteenheid: %

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
89	89	89	80	88

Toelichting: We zijn begonnen met het uitvoeren van de afspraken die in 2024 zijn vastgelegd in het vernieuwde beleidskader voor kapitaalgoederen. Op veel plekken in de openbare ruimte wordt nu zichtbaar achterstallig onderhoud ingehaald.

Indicator: Beleving afvalinzameling

Omschrijving: Rapportcijfer afvalinzameling

Bron: Gemeente Breda, stadsenquête

Meeteenheid: Score tussen 1 en 10

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
7,3	8	8	8	7,5

Toelichting: Inwoners geven gemiddeld een 7,5 voor de afvalinzameling. De vragenlijst is in 2025 vernieuwd, waardoor de resultaten niet volledig te vergelijken zijn met eerdere jaren. Dit kan invloed hebben op het cijfer.

Indicator: Restafval

Omschrijving: Omvang huishoudelijk restafval, in kilogram per inwoner per jaar

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl BBV

Meeteenheid: Kg per inwoner

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
148	152	146,7	147	163,1

Toelichting: De hoeveelheid restafval is toegenomen in 2025. Er is landelijk ook sprake van een stijging waarvoor het CBS ook nog geen duidelijke verklaring heeft.

Indicator: Openbaar groen

Omschrijving: Percentage bomen dat aan de veiligheidsnormen voldoet

Bron: Gemeente Breda

Meeteenheid: %

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
95				

Thema-indicatoren

Toelichting: Het stedelijk groen is sinds de actualisatie van het beleidskader kapitaalgoederen in 2024 officieel opgenomen als kapitaalgoed. Eind 2025 zijn er inspecties uitgevoerd voor het volledige groenbestand. Op basis van deze inspecties kunnen we de onderhoudskwaliteit bepalen en een passende streefwaarde vaststellen. Vandaar dat er nu nog geen streefwaarde of realisatiewaarde beschikbaar is.

Indicator: Aantal bomen

Omschrijving: Aantal bomen

Bron: Gemeente Breda

Meeteenheid: Aantal

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
109.442	109.700	110.000	110.000	

Toelichting: Uit het eerste deel van de inhaalslag op de boominspecties is veel onderhoudswerk naar voren gekomen. Daarbij zijn ook bomen verwijderd. We hebben extra aandacht besteed aan de herplant van deze bomen. Het behalen van deze herplantopgave blijft een aandachtspunt en wordt door verschillende factoren beïnvloed, zoals het wel of niet aanslaan van jonge bomen door weersomstandigheden.

Over het geheel genomen halen we zowel de onderhoudsopgave als de herplantopgave.

Zolang deze inhaalslag nog loopt is er geen exact realisatie cijfer beschikbaar.

Indicator: Onderhoud wegen

Omschrijving: Percentage van de wegen dat geen ernstige schade vertoont

Bron: Gemeente Breda

Meeteenheid: %

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
84	85	82	90	86

Toelichting: In 2025 is hard gewerkt aan het onderhoud rondom de wegverharding. Daarbij is extra aandacht besteedt aan elementverhardingen (stenen en tegels in woonstraten) op verschillende plekken in Breda. De stap naar verbetering is ingezet, maar hier is nog flink werk te verzetten.

Indicator: Wateroverlast

Omschrijving: Aantal keer dat waterlast voorkomt in Breda door zware hoosbuien.

Bron: Gemeente Breda

Meeteenheid: Aantal

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
1	1	1	1	1

Toelichting: In 2025 is niet vaker dan een keer op dezelfde locatie wateroverlast ontstaan door een bui.

Indicator: Scheidingspercentage

Omschrijving: Het percentage afval dat gescheiden wordt ingezameld ten opzichte van het totaal aan huishoudelijk afval

Bron: Gemeente Breda, Afvalservice

Meeteenheid: %

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
		64		62,3

Toelichting: Het scheidingspercentage is licht gedaald van 64% (2024) naar 62,3% (2025). Dit komt waarschijnlijk door een algemene stijging van de totale hoeveelheid huishoudelijk afval. Dit is een nieuwe indicator. Daarom zijn geen eerdere realisatiecijfers beschikbaar.

Indicator: Aantal kilo's huishoudelijk afval

Omschrijving: Het totaal aantal kilo's fijn en grof restafval plus afval dat gescheiden wordt ingezameld (gemiddeld per persoon per jaar)

Bron: Gemeente Breda, Afvalservice

Meeteenheid: Aantal kg per persoon per jaar

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
				449,8

Thema-indicatoren

Toelichting: De totale hoeveelheid huishoudelijk afval per inwoner is gestegen in 2025. Landelijk wordt dezelfde trend gezien. Het CBS heeft hiervoor ook nog geen duidelijke verklaring. Dit is een nieuwe indicator. Daarom zijn geen eerdere realisatiecijfers beschikbaar.

Thema Beheer van het gemeentelijk vastgoed

WAT HEBBEN WE BEREIKT?

In 2025 zetten we in op de instandhouding van het gemeentelijk maatschappelijk vastgoed. Er is voorts een belangrijke impuls gegeven aan het strategisch vastgoedmanagement en met de ontwikkeling van de Integrale Huisvestingsplannen (IHP's) zijn we nadrukkelijker in staat om te sturen op ons maatschappelijk vastgoed.

In 2025 werkten we aan de totstandkoming van de IHP's Cultuur en Sport. We verwachten dat deze in het eerste kwartaal van 2026 worden afgerond. Aansluitend volgende de IHP's Dorp-en Wijkvoorzieningen alsmede Ambtelijke Huisvesting. De nota Vastgoed stelde het college in december 2025 vast en inmiddels is deze ook vastgesteld door de gemeenteraad. De referentienormen zijn van naam gewijzigd naar voorzieningenrichtlijn. Deze kwam ambtelijk gereed in 2025 en is inmiddels ook aan de gemeenteraad ter informatie aangeboden.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?

Het onderzoek en de besluitvorming over woonwagendplaatsen zijn afgerond. Breda investeert in 29 extra standplaatsen op 7 bestaande woonwagendlocaties. Dit is in december 2025 gecommuniceerd via de website van de gemeente Breda. We hebben de panden onderhouden conform het vigerende onderhoudsbeleid (gemiddeld conditieniveau 3).

IHP Sport

Het IHP sport waarin zowel de gemeentelijke binnensportaccommodaties als de buitensportaccommodaties in worden meegenomen, bevindt zich in een afrondende fase. Relevante informatie is verzameld, er is een dashboard ontwikkeld en met de uitwerking van de scenario's wordt gestart.

MFA Bavel

Er is in november 2025 voor de MFA Bavel een realisatiebesluit genomen door de gemeenteraad.

Sporthal Princenhage

In 2025 is de initiatieffase doorlopen. Er is een variantenstudie uitgevoerd en er is onderzoek gedaan naar locaties.

Tarievennota

Het proces om te komen tot een nieuwe tarievennota sportvoorzieningen heeft vertraging opgelopen vanwege onvoldoende personele capaciteit. Inmiddels is het proces opgestart.

De Kragt

In 2025 heeft de exploitatie bijgedragen aan een samenwerking tussen de talentprogramma's, het sportonderwijs en de breedtesport. In 2025 zijn maandelijks workshops, ontmoetingen en uitwisselingen geweest tussen de betrokken partijen in talentcentrum De Kragt. Vanuit gemeentelijke inzet Verbeter Breda zijn er extra middelen gevonden om de verbinding met de wijk te vergoten. Daarmee worden sportieve initiatieven vanuit de inwoners van De Hoge Vucht eerder gesignaleerd en naar De Kragt toetrokken. Bovendien worden onder andere structurele evenementen georganiseerd voor de wijk. Ook wordt er intensief (samen)gewerkt om het sport- en beweegaanbod inclusief te maken. We blijven bijsturen om talentprogramma's, verenigingen en wijkactiviteiten en onderwijs optimaal te kunnen huisvesten in het gebouw.

INDICATOREN

Thema-indicatoren

Indicator: Tevredenheid binnensport

Omschrijving: Tevredenheid door gebruikers van gemeentelijke sportaccommodaties over de binnensportaccommodaties

Bron: Gemeente Breda, stadsenquête

Meeteenheid: Score tussen 1 en 10

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
8	7,8		7,5	

Toelichting: Uit gemeentelijke enquête gehaald. Geen meting in 2025.

Indicator: Bezettingsgraad sportaccommodaties velden

Omschrijving: Gemiddelde bezettingsgraad van sportaccommodaties buitenvelden

Bron: Gemeente Breda

Meeteenheid: %

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
80	80	80	80	80

Toelichting: We streven naar een bezettingsgraad van 80%. In 2025 hebben we deze bezettingsgraad bereikt. We proberen dit vast te houden.

Indicator: Bezettingsgraad sportaccommodaties: onderwijs

Omschrijving: Gemiddelde bezettingsgraad van sportaccommodaties: onderwijsgebruik binnen

Bron: Gemeente Breda

Meeteenheid: %

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
52	58	60	60	60

Toelichting: Streefwaarde gerealiseerd

Indicator: Bezettingsgraad sportaccommodaties: verenigingen

Omschrijving: Gemiddelde bezettingsgraad van sportaccommodaties: verenigingsgebruik binnen

Bron: Gemeente Breda

Meeteenheid: %

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
72	72	75	80	75

Toelichting: We proberen te komen tot bezettingsgraad van 80%.

Thema-indicatoren

Indicator: Verduurzaming gemeentelijke gebouwen

Omschrijving: CO2 uitstoot per Bruto Vloer Oppervlak (BVO) van de kernportefeuille

Bron: Meetgegevens slimme meters

Meeteenheid: Kg CO2 per m2 BVO kernportefeuille

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
	24	29,47	28	25,6

Toelichting: Door correctie van de gerekende 'Bruto Vloer Oppervlak' (BVO) is de streefwaarde ruimschoots gehaald.

Thema Open overheid

WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Onder dit thema vallen de (loon)budgetten van college, gemeenteraad, griffie en Rekenkamer. Een belangrijk deel van de inhoudelijke verantwoording op dit thema is terug te lezen onder het thema Verbindend Bestuur, programma 2. Vanaf begroting 2026 zijn deze thema's ook samengevoegd. Raad, griffie en Rekenkamer hebben hun eigen wijze van verantwoording van hun werkzaamheden.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?

Representatie

- Er zijn in 2025 53 Koninklijke Onderscheidingen toegekend.
- Diverse herdenkingen en evenementen zijn op een passende en waardige wijze voorbereid en uitgevoerd.
- Leden van het Koninklijk Huis hebben Breda meermaals bezocht.

Rekenkamer

De rekenkamer schreef in 2025 een informerende rekenkamerbrief over het ravijnjaar en publiceerde een rapport over de grip van de gemeenteraad op verbonden partijen. Verder zijn 2 nieuwe rekenkameronderzoeken gestart (woningbouwbeleid en algoritmes). De rekenkamer werkte in 2025 aan een stevig fundament onder haar werkzaamheden. Het vernieuwen van de verordening gemeentelijke rekenkamer was hier een belangrijk onderdeel van. Uitgebreidere informatie over de werkzaamheden van de rekenkamer zijn te vinden in het eigen jaarverslag.

INDICATOREN

Voor dit thema zijn geen indicatoren van toepassing.

DE KOSTEN VAN DIT PROGRAMMA

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire begroting 2025	Begroting 2025 na wijziging	Jaarrekening 2025	Afwijking 2025
Lasten				
Veilig Breda	42.289	45.639	44.188	1.451
Dienstverlening	15.344	16.569	15.027	1.542
Beheer van de openbare ruimte	104.931	108.250	106.546	1.704
Beheer van het gemeentelijk vastgoed	26.845	28.789	34.056	-5.267
Open overheid	6.031	6.209	6.690	-482
Totaal Lasten	195.441	205.456	206.507	-1.051
Baten				
Veilig Breda	16.048	18.754	17.023	1.732
Dienstverlening	7.970	8.505	7.915	590
Beheer van de openbare ruimte	70.954	73.773	71.141	2.632
Beheer van het gemeentelijk vastgoed	11.042	12.856	17.605	-4.750
Open overheid	0	0	0	0
Totaal Baten	106.014	113.888	113.684	204
Stortingen				
Reserve Kapitaalgoederen	2.262	2.262	2.262	0
Exploitatiereserve programma 4	3.255	3.255	3.255	0
Investeringsreserve programma 4	73	73	73	0
Totaal Stortingen	5.591	5.591	5.591	0
Onttrekkingen				
Algemene reserve programma 4	13	13	13	0
Exploitatiereserve programma 4	348	681	538	143
Investeringsreserve programma 4	227	327	322	5
Totaal Onttrekkingen	587	1.020	872	148
Gerealiseerd resultaat	94.430	96.138	97.542	-1.404

FINANCIËLE TOELICHTING OP DIT PROGRAMMA

De afwijking ten opzichte van de begroting is € -1,4 miljoen. Hieronder geven we per thema een nadere toelichting.

Thema Veilig Breda (resultaat: € -0,4 miljoen)

- Veiligheid openbare ruimte: € -1,9 miljoen

- Evenementen laten in totaal een verwacht tekort zien van € 1,2 miljoen. Dit komt doordat er meer personele capaciteit nodig is door complexe procedures bij vergunningverlening en benodigde inzet op onder andere crowdmanagement bij grote evenementen.
  - De legesopbrengsten voor de uitbreiding nieuwe ligplaatsen bootjes is niet haalbaar. In de kadernota is hier structurele dekking voor toegekend. Daarnaast verwachten we minder opbrengsten op de bestaande ligplaatsen en havengelden, samen € -0,2 miljoen.
  - Het positieve resultaat op fiscale handhaving van € 0,3 miljoen is veroorzaakt door de toename van het aantal naheffingsaanslagen vanwege nieuwe betaald parkeren gebieden.
  - Er is een tekort van € -0,4 miljoen op het opleidingsbudget van Boa's, veroorzaakt door wettelijk verplichte opleidingen, hogere uitgaven voor C2000 portofoons en sleep- en tolkosten en hogere kosten voor het wagenpark.
  - Een aantal overige kleinere tekorten tellen op tot een verwacht resultaat van € -0,4 miljoen. Zo is er een tekort door extra inzet voor vergunningverleners en blijven legesopbrengsten van DHW achter op de begroting.
- **Fysieke Veiligheid: € 0,8 miljoen**
    - De Omgevingswet geeft een resultaat van € -0,8 miljoen. Tegenover hogere legesinkomsten van € 0,1 miljoen, mede veroorzaakt door een vrijval van de voorziening dubieuze debiteuren, zorgde overbezetting van personeel voor een nadeel van € 0,9 miljoen. Vanuit de Wet Kwaliteitsborging ter compensatie zijn tot en met 2026 middelen toegekend om de periode te overbruggen tussen de WABO en de Omgevingswet. Dit is onvoldoende om het nadeel op te vangen.
    - Twee gemeenschappelijke regelingen, de Veiligheidsregio (VRMWB) en Omgevingsdienst (OMWB), vragen in 2025 een lagere bijdrage. De VRMWB vanwege een herberekening Functioneel Leefijdsontslag (FLO) voor € 0,4 miljoen en de OMWB vanwege het niet realiseren van hun voorgestelde werkplan 2025 (€ 0,9 miljoen).
    - Op overige posten binnen Fysieke Veiligheid hebben een positief resultaat van € 0,3 miljoen.
  - **Zichtbare criminaliteit: € 0,2 miljoen**
    - Minder inzet van personeel bij buurtpreventie in verband met capaciteitskrapte.
  - **Ondermijning: € 0,3 miljoen**
    - Minder uitgaven voor projectkosten en een onderbezetting van personeel. De subsidiegelden voor Preventie en Gezag zijn in 2025 nog niet volledig besteed en blijven beschikbaar voor 2026.
  - **Veilig Breda algemeen: € 0,1 miljoen**
    - Hogere opbrengst uit precario.
  - **Zorg en Veiligheid: € 0,1 miljoen**
    - Door een hogere bijdrage van het Rijk voor ex-gedetineerden en verwarde personen ten behoeve van een uitgaande subsidie blijven eigen middelen hiervoor over. Daarnaast waren er lagere uitgaven voor buurtbemiddeling.

Thema Dienstverlening (resultaat: € 0,9 miljoen)

- **Publiekszaken (resultaat: € 0,9 miljoen)**

Het resultaat komt onder meer door efficiëntere inzet van personeel. Dit leidde tot minder inhuur (€ 0,7 miljoen). Er zijn hogere opbrengsten uit RNI gerealiseerd (€ 0,2 miljoen). Vanuit het Rijk is met de septembercirculaire € 0,6 miljoen ter beschikking gesteld voor de tussentijdse Tweede Kamerverkiezingen, waardoor dit kostenneutraal uitgevoerd is.

Thema Beheer van de openbare ruimte (resultaat: € -0,9 miljoen)

- **Afvalservice (resultaat: € -1,2 miljoen)**

Het resultaat op huishoudelijk afval is € 0,8 miljoen negatief

- De personele lasten zijn met in totaal € 0,6 miljoen overschreden, reden daarvan is ziekteverzuim en afbouw vakantie-uren waardoor er fors meer ingehuurd is (€ 0,5 miljoen). Daarnaast is er een impuls geweest in de productie-ondersteuning (€ 0,2 miljoen).
- De afvalverwerkingskosten voor huishoudelijk restafval en de papier- en AEEA opbrengsten waren lager dan ingeschat (€ 0,5 miljoen).
- De afvalstoffenheffing geeft, gesaldeerd met lagere kwijtscheldingslasten en een hogere dotatie dubieuze debiteuren, een negatieve afwijking van € 0,2 miljoen.
- Daarnaast is meer onderhoud gepleegd aan ondergrondse containers (€ 0,1 miljoen). Er zijn echter ook incidentele meevallers geweest vanuit Verpact (€ 0,2 miljoen) en de GR Nazorg Gesloten Stortplaatsen (€ 0,2 miljoen). Op overige exploitatiebudgetten, zoals IT bleef € 0,2 miljoen over.
- Vanuit de egalisatievoorziening, waar het jaarlijkse resultaat op het huishoudelijke deel van de afvalinzameling en verwerking aan wordt toegevoegd of onttrokken, is € 0,1 miljoen ingezet. Daarmee is de voorziening leeg.

Het resultaat op bedrijfsmatig afval is € 0,4 miljoen negatief

- De redenen van deze overschrijding hebben te maken met lagere bedrijfsmatige opbrengsten en een hogere aanvullende dotatie dubieuze debiteuren (€ 0,2 miljoen), hogere personele lasten van € 0,1 miljoen en hogere afvalverwerkingskosten bedrijfsafval met € 0,1 miljoen.

- **Beheer en onderhoud Groen: € 0,3 miljoen**

- Op waterwegen en voorzieningen moet een inhaalslag gemaakt worden met inspecties en onderhoud. Omdat de inspecties laat opgestart zijn, zijn de lasten in 2025 € 0,9 miljoen lager uitgevallen.
- Op groenonderhoud is daarentegen de gewenste besparing bij het omvormen van gazon naar kruidenrijk grasland niet behaald. Het maaien van kruidenrijk grasland in stedelijk gebied blijkt duurder uit te pakken dan gedacht. Daarnaast bleken de kosten van het Wagenpark hoger dan begroot. Doordat er in 2025 extra middelen zijn toegevoegd aan de begroting voor het onderhoud van beplanting in de woonwijken en deze vanwege de krapte op de arbeidsmarkt niet volledig zijn benut, is het resultaat beperkt tot € -0,3 miljoen.
- Op het onderdeel Bomen is er een resultaat van € -0,2 miljoen, doordat de achterstand op snoei is ingelopen en de inspecties op orde zijn gebracht.
- Daarnaast is er op het onderdeel ecologie een resultaat van € -0,1 miljoen ontstaan door extra werkzaamheden in het hakhoutbeheer en de inzet op de beheersing van de Aziatische Hoornaar.

- **Beheer en onderhoud Wegen: € -0,1 miljoen**

Het resultaat op wegen is gunstiger dan in de bestuursrapportage werd verwacht.

- De belangrijkste oorzaak is het positieve resultaat van € 0,9 miljoen op openbare verlichting. Hier moet een inhaalslag gemaakt worden met inspecties en onderhoud. De inspecties worden op basis van AI uitgevoerd. Dit is veel goedkoper. Dit kan echter pas in 2026 uitgevoerd worden. Omdat de inspecties later zijn, zijn er ook geen maatregelen naar aanleiding van inspecties uitgevoerd.
- Op verharding is veel werk verzet om de kwaliteit te verhogen met klein onderhoud en maatregelen na inspecties. De kapitaallasten vallen lager uit, doordat een aantal investeringen vertraging hebben opgelopen. Er resulteert € 0,3 miljoen op verharding.
- Gladheidsbestrijding heeft een tekort van € -0,5 miljoen door een groot aantal strooiroondes aan het einde van het jaar en een hoger dan begrote doorbelasting vanuit het Wagenpark.
- Reiniging heeft een overschrijding van € -0,2 miljoen door hoge kosten aan de veegwagens en extreme vervuiling op industrieterrein Hazeldonk.
- De toenemende kosten van calamiteiten leiden al enkele jaren tot overschrijdingen, waarvoor vanaf de begroting 2026 € 0,3 miljoen structureel is toegekend om calamiteiten op te vangen. Ook in 2025 bedraagt dit de overschrijding. Naast een toenemend aantal drugsdumpingen, is er overlast van uitgebrande scooters, oliesporen en het dumpen van lachgasflessen.
- Op het onderdeel kabels & leidingen is er een resultaat van € -0,1 miljoen in verband met externe ondersteuning bij de visie 'Regie op de ondergrond' en noodzakelijke juridische ondersteuning bij de verwerking van afspraken met Brabant Water.
- Op kermissen is onvoldoende budget voor de benodigde capaciteit en zijn de staangelden, die via een veiling tot stand komen, veelal lager dan begroot. Daarnaast zijn er hogere kosten voor veiligheid en sfeerbeheer. De overschrijding bedraagt € -0,1 miljoen.
- De organisatie van de weekmarkten is overgebracht naar de Stichting weekmarkten. De energielasten drukken in 2025 nog op de gemeente, waardoor een overschrijding van € -0,1 miljoen ontstaat. Vanaf 2026 zijn er afspraken gemaakt voor stroomverrekening met de afnemers.

- **Riolering: € 0 miljoen**

De droge zomer heeft een positief effect gehad op de uitgaven. Er is er een inhaalslag gemaakt op het wegwerken van meldingen. Ook is er voor één school minder subsidie uitgekeerd. Het saldo van rioolheffing en kwijschelding was in 2025 conform begroot. Het totaalresultaat van het product riolering was € 0,5 miljoen en is gedoteerd aan de egalisatievoorziening riolering. Hierdoor is in 2025 uiteindelijk € 1,4 miljoen onttrokken aan de voorziening, in plaats van de begrote € 1,9 miljoen.

Thema Vastgoedbeheer: € -0,5 miljoen

- De vaststelling van de regeling 'Specifieke uitkering stimulering sport 2023' is ontvangen. Door het Rijk is daarop een aanvullende uitkering verleend van € 0,5 miljoen. Daarnaast is er door deze regeling een hogere vergoeding voor de btw compensatie ontvangen dan begroot (0,3 miljoen).
- Om de toereikendheid van de onderhoudsvoorziening in de toekomst te kunnen borgen, is er een extra dotatie van € 2,3 miljoen gedaan.
- Er is € 0,3 miljoen extra aan onderhoudskosten uitgeven voor de instandhouding van het gewenste onderhoudsniveau van diverse (sport)accommodaties.

- Net als in 2024 bleef het ook in 2025 noodzakelijk om voor verschillende functies extra medewerkers in te huren om ziekteverzuim en vacatureruimte binnen het reguliere personeelsbestand op te vangen dan wel de continuïteit van het werk te waarborgen. Dit resulteerde in aanvullende personele lasten van € 0,9 miljoen. Ook in 2026 blijft een deel van deze inzet noodzakelijk.
- Het risico op oninbaarheid met betrekking tot de diverse opbrengsten binnen de vastgoedportefeuille leidde tot een aanvullende dotatie van € 0,4 miljoen.
- De start van de sloop van het pand aan de Lange Vore ten behoeve van de MFA Bavel is gestart in december 2025. Conform BBV-regelgeving dient de boekwaarde versneld afgeschreven te worden. Dit heeft geleid tot een eenmalige afschrijving van € 0,6 miljoen.
- De energielasten vielen lager uit dan begroot. Dit resulteerde in een voordeel van € 0,6 miljoen.
- Vrijval voorziening in verband met NAC Breda/stadioncomplex bedraagt € 2,9 miljoen. Door overeenstemming over overdracht van het stadioncomplex valt de eerder gevormde voorziening duurzame waardevermindering gedeeltelijk vrij.
- De verkoop van business-appartementen is in 2025 budgetneutraal. De in het bestuursakkoord opgenomen ombuiging verkoop vastgoed voor € 0,2 miljoen per jaar is dan ook niet gerealiseerd. De totale ombuiging van € 0,8 miljoen, zoals opgenomen in het bestuursakkoord, is al wel in voorgaande jaren behaald.
- Voor de overdracht van het stadioncomplex zijn aanvullende advieskosten gemaakt. Daarnaast is er een tekort ontstaan bij de bediening en het onderhoud van de veiligheidsschermen en zijn de afschrijvingslasten van de oplegnokken niet doorbelast. Dit leidt samen tot een extra last van € 0,2 miljoen.

Thema Open overheid (resultaat: € -0,5 miljoen)

- **Rekenkamer (resultaat: € 0,1 miljoen)**
In 2025 wordt het jaarresultaat, conform de vastgestelde verordening rekenkamer, via resultaatbestemming overgeheveld naar 2026.
- **College en ondersteuning college (resultaat: € -0,8 miljoen)**
Het resultaat is voornamelijk het gevolg van een extra dotatie van € -0,7 miljoen aan de pensioenvorming (AppA-voorziening) voor (ex-) wethouders. De voorziening wordt jaarlijks aangepast op basis van externe opgestelde berekeningen. Hierin is tevens het effect van de nieuwe Wet toekomst pensioenen (Wtp) meegenomen. Daarnaast is door hogere salarislasten en sociale lasten van de collegeleden een resultaat van € 0,1 miljoen ontstaan.
- **Raad, commissies en griffie (resultaat: € 0,2 miljoen)**
Door lagere personele lasten is er een resultaat van € 0,2 miljoen ontstaan.

INVESTERINGEN

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Beschikbare investeringen	Verwachte uitgaven 2025	Werkelijke uitgaven 2025	Onder/ overuitnutting uitgaven 2025	Vrijval 2025	Nog beschikbaar eind 2025
Basis op orde in Breda						
Openbare ruimte: herinrichtingen	805	200	400	-200		405

Bedragen x € 1.000

Openbare ruimte: wegen	7.479	5.983	7.125	-1.142		355
Openbare ruimte: klimaatadaptatie	264	200	247	-47		17
Openbare ruimte: water	100	0	0	0		100
Openbare ruimte: openbare verlichting	14.698	4.080	4.365	-285		10.334
Openbare ruimte: water nautisch beheer	104	0	1	-1	104	0
Openbare ruimte	900	450	691	-241		209
Wilhelminapark	200	50	50	0		150
Bomen	1.842	1.500	1.547	-47		295
Beleidsdoelen droogte, hitte, wateroverlast, waterrecreatie	1.401	430	182	248		1.219
Landschapsverbetering Singelstructuur	833	295	81	214		752
Park Haagse Beemden	141	100	57	43	50	34
Openbare ruimte en pleinenaanpak	1.950	450	475	-25		1.475
Groene pleinen en parken 2.0	366	80	192	-112	170	4
Bovenwijkse watermaatregelen nieuwbouw	280	25	0	25	230	50
Stad in het park	496	0	0	0	496	0
Levensbos	362	50	68	-18		294
Vastgoedbeheer	9.816	7.600	6.311	1.289	76	3.429
Herhuisvesting uitvoeringslocaties	118	475	79	396		40
Talentencentrum	285	235	178	57		107
MFA Bavel	17.804	1.798	879	919		16.925
Sportaccommodaties	575	375	69	306		506
Sporthal de Doelen	352	100	24	76		328
Willemsbrug	1.967	100	46	54		1.921
Specifieke kunstwerken	1.840	555	369	186		1.471
Afvalservice	1.287	1.136	504	632	1	782
Riolering	44.533	14.000	10.091	3.909		34.442
Investerings veiligheid	291	225	252	-27		39
Totaal	111.089	40.492	34.282	6.210	1.127	75.680

Openbare ruimte: herinrichtingen en Groene Pleinen en Parken 2.0

Projecten van dit krediet moeten in samenhang gezien worden met andere kredieten openbare ruimte. Er is een versnelling ten opzichte van wat bij de bestuursrapportage was ingeschat. Het restant van het Monseigneur Nolensplein valt vrij.

Wegen

In 2025 is er door het uitvoeren van grootschalig onderhoud aan open verharding (monodisciplinair) en het uitvoeren van de reguliere vervangingsopgaven de benodigde realisatie bereikt. Bij de bestuursrapportage was voorzichtigheidshalve 80% uitnutting geprognostiseerd, maar uiteindelijk is 95% behaald van de oorspronkelijke opgave.

Klimaatadaptatie

We voeren klimaatadaptatieve projecten altijd uit als werk-met-werk-projecten. Zo worden hittemaatregelen altijd gecombineerd met projecten voor droogteaanpak, wateroverlast en reguliere onderhoudsprojecten in de stad. Project Brabantpark staat nog open voor afronding.

Verduurzaming openbare verlichting

Voor Openbare Verlichting is in 2025 een flinke stap gezet in de verduurzaming van de verlichting, de overgang naar LED. De laatste tranche van het huidige bestek is doorgeschoven naar 2026, waardoor € 4,4 miljoen is uitgenut ten opzichte van de eerder afgegeven € 4,9 miljoen. De aanbesteding van het nieuwe contract, welke eind 2025 zou ingaan, is uitgesteld en wordt nu voorjaar 2026 gestart.

Openbare ruimte

Betreft Stedelijk groen. Bij de bestuursrapportage is een neerwaartse bijstelling gedaan. Door het uitvoeren van aanvullende projecten is toch nagenoeg € 0,7 miljoen gerealiseerd. Hiermee is de benodigde realisatie om groen op onderhoudsniveau te krijgen en te houden ingezet. Het restant krediet van 2025 wordt in de programmering van 2026 meegenomen.

Nautisch beheer

Betreft aanmeerplaatsen die niet meer aangelegd gaan worden. Dit restant investeringsgeld valt vrij.

Bomen

De ingezette lijn om vanaf eind 2023, op basis van uitgevoerde inspecties, het bomenbestand te beheren en te onderhouden, is in 2025 met dezelfde snelheid voortgezet. Globaal is in 2025 een derde van het areaal aan bomen geïnspecteerd en het benodigde uitvoerende onderhoudswerk dat daaruit voortvloeide (snoeien) uitgevoerd.

Beleidsdoelen droogte, hitte en wateroverlast

Eind 2025 is het gemeentelijk plan waterwegen en voorzieningen vastgesteld. Het onderdeel waterkwaliteit en recreatie is mede afhankelijk van de uitkomsten van de KRW-opgave. Om die reden is het budget voor beleidsdoelen waterkwaliteit en recreatie niet benut en wordt in 2026-2027 gepland.

Landschapsverbetering Singelstructuur

De ontwikkeling van de singelstructuur verloopt langzamer dan verwacht.

Park Haagse Beemden

Dit project is nagenoeg afgerond en goedkoper uitgevallen. Bij de jaarrekening 2025 valt € 50.000 vrij en wordt het overige restant ingezet voor de afronding in 2026.

Openbare ruimte en pleinenaanpak

De impuls openbare ruimte is opgedeeld in € 4,0 miljoen voor groene straten en pleinen en € 2,0 miljoen voor een kwaliteitsimpuls. Voor groene straten en pleinen zijn de kortlopende projecten uitgevoerd voor ongeveer € 1,0 miljoen. Het overige budget wordt uitgevoerd in 2026 en 2027.

Het beschikbare impulsbudget kwaliteitslag is in de afgelopen periode gelabeld aan projecten. Hierbij gaat het om toegankelijkheid voor de toiletten Galderse Meren, uitbreiding fietsenstalling NAC, realisatie Anne Frankboom en Brigidapad/Kerkhof Bavel.

Bovenwijkse watermaatregelen nieuwbouw

Hiervan valt € 0,2 miljoen vrij en wordt € 50.000 meegenomen naar 2026 ten behoeve van de sanitaire voorzieningen passantenhaven.

Stad in een park

Voor Stad in een Park is geen eigen investeringsbudget nodig. Hiervoor is procesgeld benodigd in de exploitatie. In de investeringsfeer wordt door middel van andere investeringsbudgetten invulling gegeven aan de doelstellingen van Stad in een Park. Dit separate krediet valt daarom vrij bij de jaarrekening 2025.

Levensbos

Op dit moment is er ca 4.000 m² bos gedoneerd via 346 donaties (waarvan 12 van organisaties). De aankomende jaren worden meerdere donaties verwacht. Mogelijk worden ook bomen van projecten, waar niet voldoende ruimte is om alle bomen terug te laten komen, geplant in het levensbos.

Vastgoedbeheer

Deze post is een optelling van meerdere soorten investeringen die in bepaalde gevallen ook verband houden met elkaar:

Brand- en dakveiligheid

De afgelopen jaren zijn brandscans uitgevoerd om het brandveiligheidsniveau van gemeentelijke gebouwen in kaart te brengen. De projecten waren in 2024 afgerond en in 2025 heeft ook de administratieve afronding plaatsgevonden.

Voor twee panden die in het verleden buiten de scope van de brandscans vielen, zijn in 2025 alsnog inventarisaties uitgevoerd. De werkzaamheden worden in 2026 uitgevoerd.

Toegankelijkheid

De gemeente zorgt ervoor dat openbaar toegankelijke gemeentelijke gebouwen voor iedereen toegankelijk zijn. In 2024 is de toegankelijkheid van 54 gebouwen onderzocht. De hieruit voortvloeiende maatregelen zijn in 2025 afgerond, evenals de aanleg en aanpassing van 24 parkeerplaatsen voor mensen met een functiebeperking.

Functionele aanpassingen

In 2025 zijn wederom bij verschillende panden diverse functionele aanpassingen gerealiseerd.

Verduurzaming

In 2025 is het verduurzamingskrediet ingezet voor de vervanging van de verlichting door ledverlichting in het Stadskantoor. Er zijn zonnepanelen geplaatst op de Riethil en de verduurzaming van het buurthuis aan de Mgr. De Vetstraat is afgerond. Daarnaast zijn voor meerdere panden onderzoeken uitgevoerd naar toekomstige verduurzamingsmaatregelen.

Oplegnokken NAC

Uit een gebouwinspectie in 2022 bleek dat er schade is aan de oplegnokken bij de hoekgebouwen van het Rat Verlegh Stadion. Tijdens de voorbereidingen voor het herstel (medio 2023) bleek dat het gaat om fouten in het constructieontwerp en tijdens de bouw. Alleen onderhoud is onvoldoende om deze schade op te lossen. Met deze investering voldoen we weer aan de eisen die onder andere door de KNVB worden gesteld aan een voetbalstadion. De uitvoering is gestart in september 2024 en afgerond eind 2025 (€ 1,2 miljoen).

Slingerweg 7

In het kader van de ontwikkelingen in het Innovatiedistrict is de Slingerweg 7 aangekocht voor € 3,6 miljoen.

Herhuisvesting uitvoeringslocaties

Het project Herhuisvesting buitendiensten zit in de ambitiefase. Bij de bestuursrapportage is een aanvullend budget beschikbaar gesteld om het aanvullende onderzoek te kunnen afronden. De resultaten van het onderzoek leggen we in 2026 voor.

Talentencentrum

De werkzaamheden in de nazorgfase zijn afgerond. Wel is gebleken dat aanvullende werkzaamheden en aanpassingen noodzakelijk zijn. Het resterende budget van € 107.000 wordt in 2026 hiervoor ingezet.

MFA Bavel

In 2025 ronden we de projectfase af en stelden we het definitief ontwerp vast. Daarna zijn we gestart met de uitvoeringsfase en de voorbereidende werkzaamheden voor de bouw. Er is enige vertraging opgetreden vanwege netcongestieproblematiek en de beoordeling van de milieueffecten. Deze zijn inmiddels opgelost en afgerond. De vertraging had gevolgen voor de planning, waardoor ook de besteding van het budget later plaatsvindt.

Sportaccommodaties

Het project Ontsluiting sportpark Roosberg Bavel is gestart en wordt afgerond in 2026.

Sporthal De Doelen

In 2025 is de beoogde investering voor een nieuwe sportaccommodatie in Princenhage bij de begrotingsbehandeling afgewogen met andere ambities binnen Breda. Tevens zijn enkele aspecten onderzocht die van belang zijn voor de haalbaarheid en het te nemen besluit over het opstarten van de planfase. Hierbij is ook de inbreng meegenomen van stakeholders, zoals de betrokken sportverenigingen.

Willemsbrug

Voor groot onderhoud aan de Willemsbrug is € 2 miljoen gevoteerd. In 2025 heeft het voorbereidingswerk plaatsgevonden. De uitvoering gebeurt in 2026 en 2027.

Specifieke kunstwerken

Het budget voor de instandhouding van de civieltechnische kunstwerken was benodigd voor het vervangen van een aantal houten bruggen. Hiervan zou de helft in 2025 en de andere helft in 2026 worden vervangen. Echter vanuit het uitlopen van de aanbesteding is de planning van vervanging van 3 houten bruggen niet geheel gerealiseerd. De damwand Krouwelaarhaven is uitgevoerd en herstel van de kademuur Nieuwe Prinsenkade is voorbereid. Daarnaast is eind 2025 krediet gevoteerd (€ 0,6 miljoen) voor de vervanging van een duiker en een vlonderpad. De uitvoering hiervan vindt plaats in 2026.

Afvalservice

Het project om de paslezers voor de ondergrondse containers te vernieuwen in 2025 wordt grotendeels uitgevoerd begin 2026.

Riolering

Onderbezetting in 2025 en het inzetten van capaciteit op het vaststellen van het gemeentelijk plan stedelijk water en riolering leidde ertoe dat het uitvoeren van investeringen niet volledig is behaald.

Investeringen Veiligheid

Betreft een calamiteitenkrediet in het geval er cameratoezicht nodig is in de stad.

RESERVES

Bedragen x €1.000

Reserves	Stand 1-1-2025	Bedrag mutaties 2025	Stand 31-12-2025
Reserve Kapitaalgoederen	0	2.262	2.262
Algemene reserve programma 4	13	-13	0
Exploitatiereserve programma 4	764	2.848	3.612
Investeringsreserve programma 4	6.536	-248	6.288
Totaal	7.313	4.850	12.162

Reserve kapitaalgoederen

De begrote storting in de reserve vond plaats. Er zijn in 2025 geen onttrekkingen gedaan.

Algemene reserve

Uit de algemene reserve is € 13.000 onttrokken voor het energiepakket.

Exploitatiereserve

De mutatie in de exploitatiereserve betreft grotendeels een administratieve correctie van de € 3,0 miljoen openbare ruimte die in het bestuursakkoord in 2025 was opgenomen ten behoeve van 2026. Er was daarnaast een onttrekking uit de exploitatiereserve begroot van € 0,7 miljoen. De werkelijke onttrekking was € 0,5 miljoen. Het restant betreft projectmiddelen van Veilig Breda die vrijvallen naar de algemene reserve.

Investeringsreserve

De onttrekking betreft kapitaallasten van de kredieten die door de investeringsreserve gedekt worden.

VOORZIENINGEN

Bedragen x €1.000

Voorzieningen	Stand 1-1-2025	Bedrag mutaties 2025	Stand 31-12-2025
Voorziening wet AppA	7.640	822	8.462
Onderhoud Vastgoedbeheer	22.565	2.402	24.967
Voorziening openbare ruimte onderhoud	3.420	-2.162	1.258
Voorziening achterstallig onderhoud verhardingen	5.082	-1.007	4.075
Voorziening van derden verkregen middelen (44.2)	5	26	30
Voorziening afvalservice	93	-93	0
Voorziening riolering	2.357	-1.435	922
Totaal	41.162	-1.448	39.714

Voorziening Wet AppA

Deze voorziening bevat pensioenreserveringen en wachtgelden van voormalige politieke ambtsdragers (wethouders). De AppA-voorziening wordt jaarlijks aangepast op basis van extern opgestelde berekeningen. In 2025 is € 0,7 miljoen extra gedoteerd. Hierin is het effect van de nieuwe Wet toekomst pensioenen (Wtp) meegenomen.

Onderhoud Vastgoedbeheer

Met deze voorziening egaliseren we de meerjarige kosten voor planmatig onderhoud van de gemeentelijke vastgoedportefeuille. Hieronder vallen onder andere gebouwen op het gebied van sport, welzijn en cultuur, brede scholen en het centrale busstation, maar ook alle gebouwen die de gemeente voor haar bedrijfsvoering nodig heeft. Daarnaast is in de voorziening de vervanging opgenomen van de binnensportinventaris en het civiele en cultuurtechnische onderhoud voor de buitensport.

De basis voor deze voorziening is het zogenoemde meerjarenonderhoudsplan (mjop). Een mjop geeft inzicht in de technische toestand van het vastgoed en geeft een prognose van de verwachte werkzaamheden en kosten. De mjop's zijn gebaseerd op een gemiddeld onderhoudsniveau van 3 op een schaal van 1 tot 6. De onderhoudsplannen worden jaarlijks geactualiseerd en accommodaties worden minstens iedere 5 jaar opnieuw geïnspecteerd.

In het boekjaar is conform de begroting € 5,6 miljoen toegevoegd aan de voorziening. Daarnaast is er een extra dotatie aan de onderhoudsvoorziening gedaan van 2,3 miljoen om de toereikendheid in de toekomst te kunnen borgen. Op basis van mjop's is voor 2025 een jaarplan opgesteld. Uit de analyse daarvan blijkt dat er € 1,3 miljoen minder is uitgegeven dan gepland. De uitnuttig ligt echter hoger ten opzichte van voorgaande jaren. Van dit bedrag is bovendien al € 0,9 miljoen aan onderhoudsopdrachten uitgezet. De uitvoering daarvan kon in 2025 niet meer (volledig) plaatsvinden. Slechts 3,5% (€ 0,2 miljoen) van het jaarplan bestaat uit posten die zijn doorgeschoven naar een volgend jaar of waarvan de uitvoering nog niet kon worden gestart.

Voorziening openbare ruimte onderhoud

Deze voorziening omvat het groot onderhoud aan de verharding, civieltechnische kunstwerken en waterwegen. De basis hiervoor ligt vast in beleidskaders en beheerplannen die periodiek geactualiseerd worden. Alle gemeentelijke plannen zijn in 2025 en februari 2026 opnieuw door de gemeenteraad vastgesteld. In totaal was de onttrekking in 2025 begroot op € 6,7 miljoen. De realisatie in 2025 bedroeg € 5,6 miljoen. Met name waterwegen is achtergebleven in realisatie. Dit vraagt extra aandacht in 2026.

Achterstallig onderhoud verhardingen

Bij de jaarrekening 2021 doteerden we € 3,2 miljoen om de achterstalligheid in 2 jaar te kunnen oplossen. Na een inspectie in 2023 bleek dat er aanvullende achterstalligheid was ontstaan, waarvoor bij de jaarrekening € 5,8 miljoen gedoteerd is aan deze voorziening. In 2025 is € 1,0 miljoen besteed aan achterstalligheid. De resterende € 4,1 miljoen in de voorziening staat geprogrammeerd tot 2027.

Voorziening van derden verkregen middelen

In deze voorziening wordt 47% van de ontvangen donaties voor het Levensbos bewaard ten behoeve van het jaarlijks onderhoud aan het Levensbos. In 2025 is de voorziening met € 25.500 toegenomen.

Voorziening Afvalservice

De voorziening Afvalservice is bedoeld om de lasten en baten te egaliseren voor het huishoudelijke deel van de kosten voor afvalinzameling en verwerking. In 2025 is de resterende € 0,1 miljoen onttrokken. Hierdoor is de eindstand nihil.

Voorziening riolering

De voorziening riolering is bedoeld voor de egalisatie van de tarieven voor de rioolheffing en het opvangen van financiële tegenvallers. De tarieven voor de rioolheffing voor 2025 zijn op basis van het bestuursakkoord 2022-2026 met 2% gestegen ten opzichte van 2024. In 2025 was een onttrekking uit de voorziening begroot van € 1,9 miljoen. Dat komt doordat de rioolheffing niet meer dekkend is voor de kosten. Het jaarresultaat gaf met deze onttrekking erbij een positief saldo van € 0,5 miljoen. Dit bedrag is gedoteerd aan de voorziening, waardoor per saldo een onttrekking van € 1,4 miljoen is gedaan.

BELEIDSSTUKKEN

Achterliggende documenten bij dit programma

Naam document	Soort document	Jaar
Veiligheid programma 2019-2023	Kaderstellend	2019
Nota herijking harddrugsbeleid	Kaderstellend	2018
Beleidsregels omtrent coffeeshops	Kaderstellend	2025
Beleidsregels handhaving experiment geslotencoffeeshopketen	Kaderstellend	2025
Uitwerkingskader Vergunningverlening, toezicht en handhaving Breda	Kaderstellend	2020
Visie openbare ruimte Breda 2020	Kaderstellend	2009

Actualisatie beleidskader kapitaalgoederen openbare ruimte 2024-2028	Kaderstellend	2024
Omgevingsvisie Breda 2040	Kaderstellend	2021
Beleidsregels locatiekeuze centrale verzamelplaatsen voor het aanbieden van inzamelmiddelen van huishoudelijk afval	Kaderstellend	2017
Beleidsregels omtrent inzameling restafval Procedure invoering ondergrondse inzameling afval	Kaderstellend	2017
Het Gemeentelijk Plan Riolering en Stedelijk waterplan 2025-2029	Kaderstellend	2025
Afvalstoffenverordening	Kaderstellend	2025
Aanwijzingsbesluit ondergrondse containers voor huishoudelijk restafval	Kaderstellend	2024
Duurzaamheidsvisie Breda 2030	Kaderstellend	2016
Samen naar minder afval in Breda 2025-2030 (actualisatie VANG)	Kaderstellend	2025
Bredaas Waterkompas 2016	Kaderstellend	2016
Nota Sportaccommodaties en financiën	Kaderstellend	2016
Nota Bewegingsruimte	Kaderstellend	2015
Team Breda: Visie op sport & bewegen 2017 - 2030	Kaderstellend	2017
Robuuste aanpak verduurzaming van de Bredase Vastgoedportefeuille	Kaderstellend	2016

Bestuursakkoord 2022 - 2026 'Dichtbij doen, samen sterk vooruit'	Kaderstellend	2022
Uitgangspunten Dienstverlening	Kaderstellend	2024
Veiligheidsvisie 2030	Kaderstellend	2025
Nota vastgoed 2025-2040	Kaderstellend	2025
Visie openbare ruimte 2025-2040	Kaderstellend	2025

AAN DIT PROGRAMMA GERELATEERDE VERBONDEN PARTIJEN

Aan de realisatie van de doelstellingen van dit programma leverden de volgende verbonden partijen een bijdrage. Voor de bijdrage van de verbonden partij aan de doelstellingen, belangrijkste beleidsontwikkelingen en risico's verwijzen we naar de paragraaf Verbonden partijen.

- GR Nazorg Gesloten Stortplaatsen Bavel-Dorst en Zevenbergen
- GR Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant
- GR Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant
- Midwaste

Basis op Orde in Breda.....1